

Bài thứ 15 : Động từ Chập Lại (Contracte) : Hiện Tại Chủ Động

Đây là động từ thường thấy nhất trong tiếng Hy-lạp. Việc học hỏi các động từ này không khó, chỉ cần anh chị chú tâm là được. Vì rất thông dụng nên anh chị sẽ có nhiều bài thực hành với mục đích giúp anh chị nhớ lại từ vựng mới...

Hiện tại chủ động của các động từ chập lại

Các động từ chập lại

Các động từ được gọi là « chập lại » khi gốc từ kết thúc với một nguyên âm ngắn : ε, α, hay ο. Các động từ sẽ chập lại với vĩ tố của từ (désinence).

N như thế, gốc từ ποιέ-, khi tiếp cận với vĩ tố của từ ω se chập lại thành ποιῶ

- Sự chập lại tuân theo một số **quy tắc âm nhạc hài âm ổn định (euphonique)**
- Sự chập lại thay đổi hệ thống đặt **dấu**

Trong các quyển từ điển, truyền thống thường trình bày các động từ ở ngôi thứ nhất thì hiện tại chủ động với nguyên âm ngắn của chúng, không đặt sự chập lại :

ποιέω, làm

Hiện tại chủ động các động từ chập lại với nguyên âm -ε

	Gốc từ	Vĩ tố của Từ	ποιέω <i>động từ "làm"</i>	Thông dịch sang tiếng Việt
Ngôi thứ nhất s.ít	ποιε-	-ω	ποιῶ	tôi làm
Ngôi thứ 2 s.ít	ποιε-	-εις	ποιεῖς	Anh (chị) làm
Ngôi thứ 3 s.ít	ποιε-	-ει	ποιεῖ	Anh ấy (chị ấy) làm
Ngôi thứ nhất s.nh	ποιε-	-ομεν	ποιοῦμεν	Chúng tôi làm
Ngôi thứ 2 s.nh	ποιε-	-ετε	ποιεῖτε	Các anh, các chị làm
Ngôi thứ 3 s.nh	ποιε-	-ουσι[ν]	ποιοῦσι[ν]	Họ (anh chị ấy) làm

THỰC HÀNH:

- Viết gốc từ và vĩ tố của từ

- **Lùi lại tối đa dấu** như với các động từ khác (ở đây dấu luôn luôn được đặt trên chữ ϵ của gốc từ)
- **Vận hành sự chập lại** với sự tuân theo các quy tắc sau đây :
  - $\epsilon + o/ou \rightarrow ou$
  - $\epsilon + \epsilon/\epsilon\iota \rightarrow \epsilon\iota$
  - $\epsilon +$ nguyên âm dài $\rightarrow$ **nguyên âm dài**
- **Đặt dấu** với sự tuân theo các quy tắc sau đây :
  - Nếu dấu được đặt trên nguyên âm ngắn ϵ của gốc từ: trở nên **dấu mũ** trên nguyên âm đến từ chập lại
  - Nếu dấu được đặt trên vĩ tố của từ sẽ được chập lại: trở nên **dấu sắc** trên nguyên âm đến từ chập lại
  - Nếu dấu ở một vị trí khác thì sẽ được giữ nguyên ở vị trí đó.

Thì Hiện tại Trung Bình Thụ Động của Động Từ Chập Lại ở Nguyên Âm $-\epsilon$

Anh chị đã biết thì hiện tại trung bình của các động từ bình thường. Nếu các động từ mà chúng ta nghiên cứu theo ý nghĩa chủ động mặc dù dạng thức của chúng lại ở thể thức trung bình, trung bình và thụ động đều ở thì hiện tại. Các động từ chập lại rất ít được gặp ở thì hiện tại trung bình.

Như thế, *καλεῖται, anh ấy được kêu gọi* [dạng thức thụ động] - *προσκαλεῖται, anh ấy tự kêu gọi* [trung bình]

	Gốc từ	Vĩ tố của Từ	εὐλογέω động từ “ban phước”	Thông dịch sang tiếng Việt
Ngôi thứ nhất s.ít	εὐλογε-	-ομαι	εὐλογοῦμαι	Tôi được ban phước
Ngôi thứ 2 s.ít	εὐλογε-	-η	εὐλογῆ	Anh (chị) được ban phước
Ngôi thứ 3 s.ít	εὐλογε-	-εται	εὐλογεῖται	Anh ấy (chị ấy) được ban phước
Ngôi thứ nhất s.nh	εὐλογε-	-ομεθα	εὐλογούμεθα	Chúng tôi được ban phước
Ngôi thứ 2 s.nh	εὐλογε-	-εσθε	εὐλογεῖσθε	Các anh, các chị được ban phước
Ngôi thứ 3 s.nh	εὐλογε-	-ονται	εὐλογοῦνται	Họ (anh chị ấy) được ban phước

CHÚ THÍCH :

- **Quy tắc của sự chập lại** như trên :
  - ε + ο/ου --> ου
  - ε + ε/ει --> ει
  - ε + nguyên âm dài --> **nguyên âm dài**
- **Quy tắc đặt dấu** cũng như trên :
  - Nếu dấu được đặt trên nguyên âm ngắn ε của gốc từ: dấu sẽ là **dấu mũ** trên nguyên âm được thay đổi.
  - Nếu dấu được đặt trên vĩ tố của từ được chập lại thì dấu sẽ là **dấu sắc** trên nguyên âm được thay đổi.
  - Nếu dấu được đặt ở vị trí khác thì sẽ không thay đổi vị trí hay loại dấu.

Từ vựng

ζητέω	tìm kiếm	αίτέω	hỏi, đòi hỏi, yêu cầu
καλέω	gọi (kêu gọi)	ἀκολουθέω	đi theo + tgc [hoặc μετά + tc]
λαλέω	nói	ἀλλά	nhưng
μαρτυρέω	làm chứng	γάρ	vì, tại vì
περιπατέω	đi dạo chơi (thả rong), đi bộ [<i>une péripatéticienne...</i>]	δέ	hoặc là [rất yếu: thường không dịch được sang tiếng Việt]
ποιέω	làm	οὕτως	như thế, như vậy